

Miesten tarinatupa

Miesten keskinäisen vertaisryhmätoiminnan mallin pilotointihanke

Miessakit ry & Eläkeliitto

2006 - 2008

Peter Peitsalo

SISÄLLYS:

Johdanto	3
2. Pilottihankkeen tausta	4
3. Pilottihankkeen vastualueet ja toteutuksen aikataulu	5
4. Eläkeliiton miestyön kartoitus	6
Saadut vastaukset	6
Miesten osallistuminen yhdistysten toimintaan	6
Yhdistysten miestoiminta	7
Miestoiminnan järjestäminen ja kehittäminen	9
Miesten omat toiveet yhdistysten toimintaan liittyen	10
Miesten oma aktiivisuus järjestää miestoimintaa'	11
Ajatuksia miehille suunnatusta toiminnasta	12
Kartoituksen yhteenveto	13
5. Pilottihankkeen käytännön toteutus ja seuranta	16
Ryhmänohjaajien koulutus.....	16
Ensimmäinen seurantakysely	19
Toinen seurantakysely.....	20
Henkilöt jotka eivät ole käynnistäneet miesten tarinatupaa.....	21
Henkilöt, jotka ovat käynnistäneet miesten tarinatuvan:	23
Kolmas seurantakysely	25
Henkilöt jotka eivät ole käynnistäneet miesten tarinatupaa:	27
Henkilöt, jotka ovat käynnistäneet Miesten Tarinatuvan:	27
8. Kehittämissuunnitelma.....	30
9. Pohdintaa hankkeen toteutumisesta	33

LIITE 1: Keskeiset käsitteet

LIITE 2: Ensimmäinen seurantakysely

LIITE 3: Toinen seurantakysely

LIITE 4: Kolmas seurantakysely

Johdanto

Eläkeliiton ja Miessakkien yhteisen hankkeen taustalla on Miessakit ry:n kolmevuotinen Miesten Tueksi -projekti (2006 - 2008), jonka eräänä tarkoituksena on ollut mallintaa ja pilotoida Miessakit ry:n järjestämää miesten keskinäistä vertaisryhmätoimintaa. Toimintamuotona miesten keskinäiset vertaisryhmät ovat suhteellisen harvinaisia, mistä johtuen niitä käsittelevä kirjallinen materiaali on erittäin vähäistä. Tästä materiaalin vähyydestä johtuen pilottihankkeen erääksi keskeiseksi tavoitteeksi muodostui miesryhmätoiminnan järjestämiseen liittyvien edellytysten kartoittaminen.

Ainoastaan miehille suunnattu Tarinatupa tarjoaa miehille sekaryhmiä paremmat mahdollisuudet keskustella heille tärkeistä aiheista heille sopivalla tavalla ilman, että joutuu pelkäämään väärinymmärretyksi tulemista tai että joutuu liikaa miettimään kuinka asiat ”tulisi” ilmaista. Miesten yhteinen kokemusmaailma esimerkiksi sota-ajasta, metsätöistä, seurustelusta tai vaikkapa isoisyydestä luo edellytyksiä yhteiselle keskustelulle itselle merkittävistä tapahtumista ja kokemuksista sekä niihin liittyvistä tunteista. Yhteinen kokemusmaailma ja kieli sekä tietyt elämänkaareen liittyvät samankaltaisuudet mahdollistavat asioiden jakamisen, mikä lisää yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden sekä kuulluksi ja ymmärretyksi tulemisen kokemusta. Yhteisellä jakamisella ja yhteenkuuluvuudella voidaan vaikuttaa myönteisesti miesten sosiaalisiin suhteisiin sekä hyvinvointiin.

Tavoitteena Miesten Tarinatuvalle on tarjota eläkkeellä oleville miehille mahdollisuus mielekkäisiin sosiaalisiin suhteisiin vastaavassa tilanteessa olevien miesten kanssa, lisätä miesten aktiivisuutta yhteisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä vähentää eläkkeelle siirtymiseen liittyviä negatiivisia vaikutuksia.

Helsingissä 18.12.08

Peter Peitsalo

2. Pilottihankkeen tausta

Miesten Tueksi -projektin toteuttamiseen liittyvä aikataulutus asetti selkeät ajalliset raamit myös tämän hankkeen toteuttamiselle. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että ensimmäinen tapaaminen Miessakkien ja Eläkeliiton välillä hankkeen tiimoilta järjestettiin 14.9.06 ja pilottihanke tulee päättyä syksyllä 2008 ennen Miesten Tueksi -projektin loppuraportin kirjoittamista. Eläkeliiton ja Miessakit ry:n välillä sovittiin hankkeen käynnistämisestä 14.9.06 järjestetyn tapaamisen tuloksena. Ensimmäiseksi tehtäväksi hankkeessa nousi Eläkeliiton miesryhmätoiminnan kartoittaminen, joka tulisi toimimaan pohjana hankkeen myöhemmälle toteuttamiselle.

Kartoituksen myötä keskeiseksi tavoitteeksi nostettiin miesryhmätoiminnan levittäminen mahdollisimman laajasti sekä toiminnan mahdollisimman hyvä juurruttaminen osaksi jäsenyhdistysten toimintaa. Näistä tavoitteista johtuen, päätimme että hankkeen puitteissa järjestetään 1-2 Miesten Tarinatupaohjaaja-koulutusta. Kouluttamalla liiton jäsenyhdistysten toiminnassa mukana olevia miehiä, saisimme olemassa olevilla resursseilla mahdollisimman hyvät edellytykset sekä toiminnan levittämiseksi valtakunnallisesti että myös toimintamuodon juurruttamiselle luomalla toiminnan toteuttamiseen tarvittavaa osaamista.

Pilottihankkeen arviointisuunnitelman kehittäminen tapahtui yhteistyössä Eläkeliiton ja Miessakit ry:n kanssa. Olennaiseksi osaksi arviointisuunnitelmaa muodostui Miesten Tarinatupaohjaaja-koulutukseen osallistuneiden miesten antama arvio hankkeeseen liittyen. Yhteistoiminnallisesti päätettiin, että koulutukseen osallistuneilta henkilöiltä kerätään kolme erillistä palautetta, jossa heillä on mahdollisuus kertoa hankkeen etenemisestä omalla paikkakunnallaan sekä nostaa esiin toiminnan järjestämistä helpottavia ja hankaloittavia tekijöitä.

Suunnitelmiin kuului, että pilottihankkeen lopussa Miessakit ry laatii Eläkeliitolle miesten keskinäisen vertaistoiminnan kehittämissuunnitelman, jossa hankkeesta saatujen kokemusten pohjalta tarkastellaan miesryhmätoiminnan jatkoon liittyviä mahdollisuuksia. Kehittämissuunnitelma on sisällytetty osaksi tätä raporttia ja se perustuu raportin kirjoittajan näkemyksiin sekä hankkeesta saaduista kokemuksista että miesryhmätoiminnasta ja sen tarpeellisuudesta yleensä.

3. Pilottihankkeen vastualueet ja toteutuksen aikataulu

Miessakit ry	Eläkeliitto	EL jäsenyhdistys
Pilottihankkeen käynnistäminen: syksy 06 – alkuvuosi 07		
Pilottihankkeesta sopiminen	Pilottihankkeesta sopiminen	
Miestoiminnan kartoituksen toteuttaminen Eläkeliiton jäsenyhdistyksissä		
Ehdotus hankkeen käytännön toteutuksesta	Hankkeesta tiedottaminen jäsenjärjestöille	
Käytännön toteutuksesta sopiminen	Käytännön toteutuksesta sopiminen	
Arviointisuunnitelman / raportointijärjestelmän luominen	Tiedotus miesten tarinatupa-ohjaajan koulutusmahdollisuudesta	
		Ilmoittautuminen mukaan hankkeeseen, mikäli edellytykset täyttyvät
Miesten tarinatupa-ohjaajien koulutus: kesä – elokuu 07		
Kouluttajat - matkat, koulutuspalkkiot		
Miesten tarinatupa –ohjaajan koulutusrungon luominen + ohjaajien kouluttaminen	Koulutustilat	
	Koulutettavien matka- ja majoituskulut	
	Kouluttajien majoituskulut	
Miesten tarinatuvan käytännön toteutus: syksy 07 – kevät 08		
		Omaa / järjestää tilat miesten tarinatuvalla
Konsultaatio ryhmien toteutukseen ja ohjaamiseen		vastaa omaehtoisesti tarinatuvan järjestämisestä
Yhteydenpito sekä jäsenyhdistyksiin että liittoon		Vastaa toiminnan raportoinnista Miessakit ry:lle
Palautteen kerääminen jäsenyhdistyksiltä		
Pilottihankkeen päättäminen: syksy 08		
Saatujen palautteiden pohjalta hankkeen raportointi ja tarvittavien kehittämishotusten esiintuominen		Miesten tarinatuvan omatoiminen jatkaminen
jatkosta sopiminen	jatkosta sopiminen	

4. Eläkeliiton miestyön kartoitus

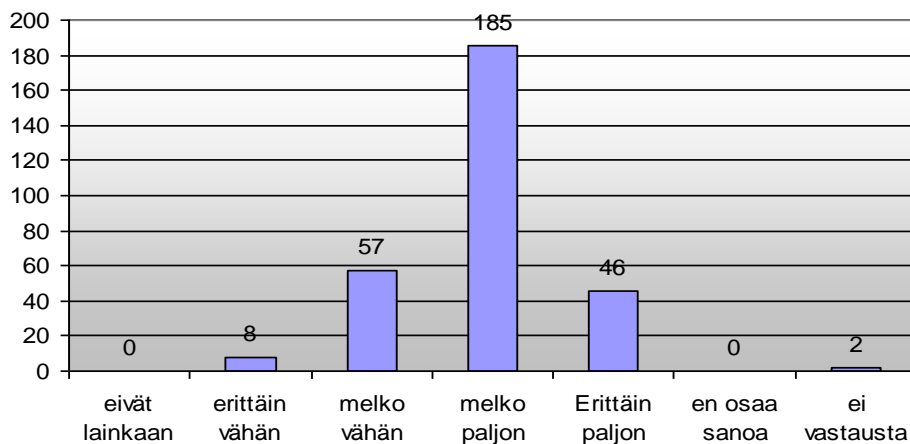
Tässä raportissa kuvataan Eläkeliiton miestoimintaa sekä siihen liittyviä tarpeita ja kehittämistoiveita. Raportti pohjautuu syksyllä 2006 liiton jäsenyhdistyksille lähetettyyn miestoimintaa kartoittavaan kyselyyn. Kyselyitä lähetettiin 407 jäsenyhdistykselle. Kysely lähetettiin jäsenyhdistysten puheenjohtajille/sihteereille, mutta toiveissa oli, että siihen vastattaisiin esimerkiksi pienryhmässä. Kyselystä saatiin vastauksia yhteensä 296, jolloin vastausprosentiksi muodostui 73 %. Tätä voidaan pitää riittävänä, jotta saadaan kattava kuvaus Eläkeliiton miestoiminnan nykytilasta ja mahdollisista kehittämishaasteista.

kartoitus ja siitä saadut tulokset luovat pohjan Miessakit ry:n miesten keskinäisen vertaistointamallin suunnittelulle ja käytännön toteuttamiselle osana Eläkeliiton jäsenyhdistysten toimintaa. Hankkeen tarkoituksena on luoda miehille heidän tarpeitaan vastaava miesryhmiin perustuva toimintamalli, jossa keskeisessä asemassa ovat vuorovaikutus, yhdessäolo sekä miesten elämään ja kokemuksiin liittyvät keskustelut. Tämän lisäksi raportti antaa Eläkeliitolle suuntaviivoja liittyen oman miestoiminnan kehittämiseen niin yhdistys- kuin liittotasollakin.

Saadut vastaukset

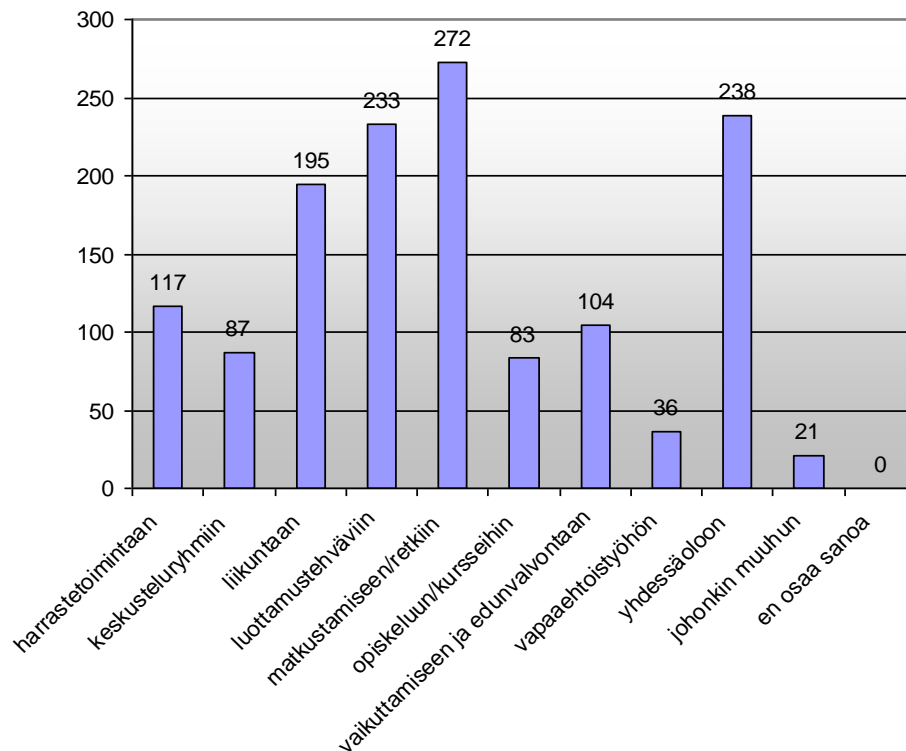
Miesten osallistuminen yhdistysten toimintaan

Miesten aktiivisuuden selvittäminen yhdistysten toiminnassa oli kyselyn kannalta erittäin merkittävä. Eläkeliiton jäsenistä on miehiä 37 % ja saatujen vastausten mukaan heidän katsottiin olevan aktiivisia toimijoita yhdistysten toiminnassa. Vastausten mukaan suurin osa (77 %) oli sitä mieltä, että miehet osallistuvat melko tai erittäin paljon yhdistysten toimintaan. Positiivista on että ainoastaan kahdeksan yhdistystä (3 % vastaajista) oli sitä mieltä, että miehet osallistuvat erittäin vähän yhdistysten toimintaan. (kts. kaava 1)

KAAVA 1 miesten osallistuminen yhdistysten toimintaan (N = 298)

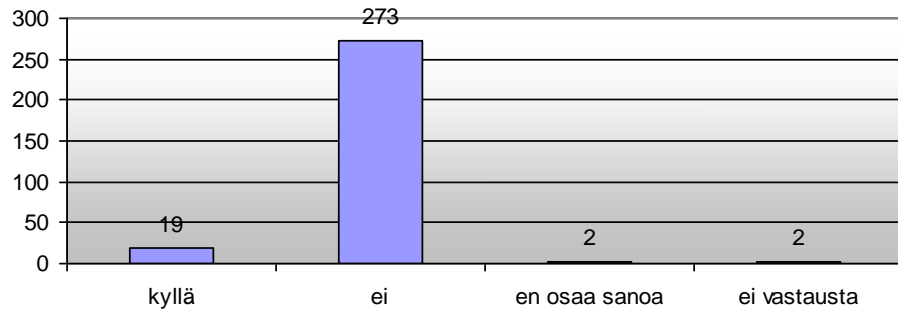
Kysyimme myös minkälaiseen toimintaan miehet yhdistyksissä osallistuvat (Kaava 2). Vastauksista ilmeni, että miehet osallistuvat eniten matkustamiseen ja retkiin (20 %), yhdessäoloon (17 %), luottamustehtäviin (17 %) sekä liikuntaan (14 %). Vähiten miehet osallistuvat vapaaehtoistyöhön (3 %) sekä opiskeluun (6 %) ja keskusteluryhmiin (6 %). Saadut vastaukset ovat samassa linjassa Huomisen kynnyksellä 2004 raportissa saatujen tulosten kanssa. Huomisen kynnyksellä 2004 –raportissa nimettiin ikääntyvien nykyisiksi harrastuksiksi ja tulevaisuuden kiinnostuksen kohteiksi liikunta ja kuntoilu, ystävien kanssa seurustelu ja yhdessä oleminen sekä matkailu.

KAAVA 2 Minkälaiseen toimintaan miehet osallistuvat yhdistyksissä (N = 1386)

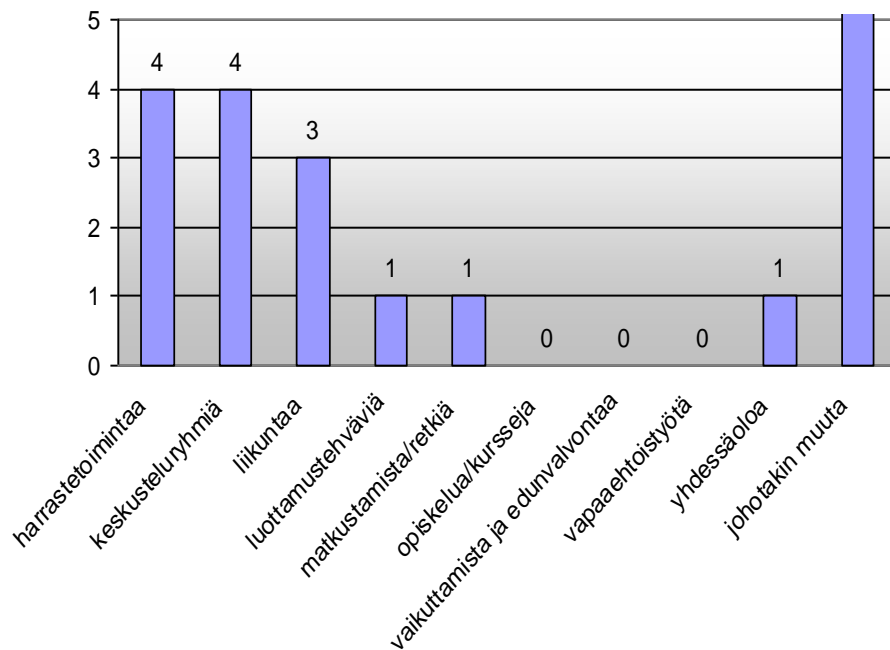
Yhdistysten miestoiminta

Kysyimme yhdistyksiltä, onko heillä ainoastaan miehille suunnattua toimintaa. 92 % yhdistyksistä ilmoitti, ettei heillä ole erikseen miehille järjestettyä toimintaa. Vain 6 % vastaajista ilmoitti, että heillä on toimintaa ainoastaan miehille. Keskeisimmiksi syiksi ilmoitettiin, ettei ole tarpeellista erotella miesten ja naisten toimintoja erikseen, sillä antoisinta on viettää aikaa yhdessä (n=15). Lisäksi yhdistyksen pieni koko ja vähäinen miesjäsenten lukumäärä ja heidän korkea ikänsä vaikuttivat siihen, ettei miestoimintaa oltu erikseen järjestetty (n=7). Muutamissa vastauksissa kerrottiin myös, ettei oltu edes ajateltu, että miehille tulisi järjestää omaa toimintaa.

KAAVA 3 Onko yhdistyksissä ainoastaan miehille suunnattua toimintaa (N = 296)

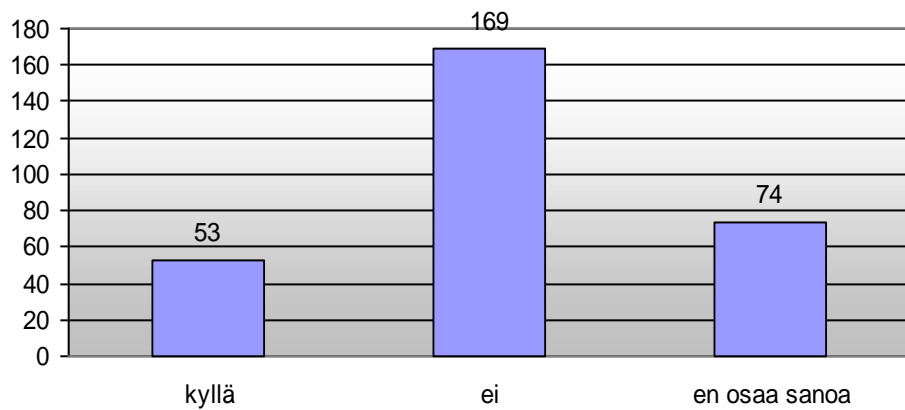
Mikäli yhdistyksissä oli miestoimintaa, painottui se harrastetoimintaan, keskustelu- sekä laulu- ja kokkiryhmiin. Kolmessa yhdistyksessä oli miehille suunnattua liikuntaa, luottamustehtäviä sekä yhdessäoloa. Vastauksista voidaan päätellä, että miestoiminta on painottunut sellaisten toimintojen ympärille, joissa on perusteltua rakentaa toimintaa ainoastaan miehille kohdenne-
tusti. Tällaisia ovat perinteiset miesten työt, kuten esimerkiksi erilaiset puutyökerhot.

KAAVA 4 Minkälaista miestoimintaa yhdistyksissä on (N = 20)

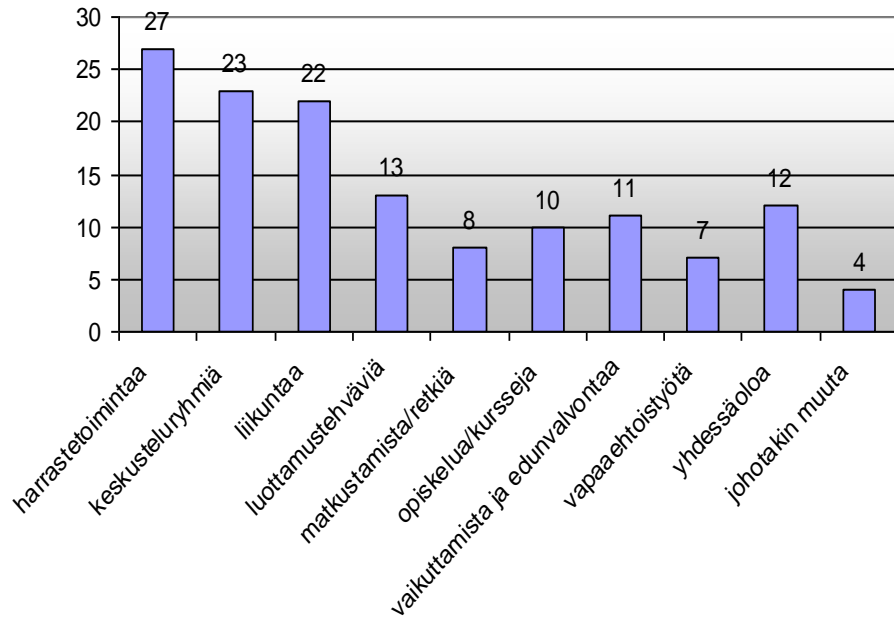
Miestoiminnan järjestäminen ja kehittäminen

57 % yhdistyksistä oli sitä mieltä, ettei miehille tarvitse järjestää / kehittää erikseen toimintaa ja 18 % vastaajista näki mies-toiminnan järjestämisen ja tai kehittämisen tärkeäksi. Se, ettei mies-toimintaa ole tarpeellista järjestää, selittyy osittain sillä, että miehet eivät olleet aktiivisia toivomaan heille järjestettävää toimintaa. Lisäksi useat vastaajat katsoivat antoisimmaksi toiminnan, jossa miehet ja naiset voivat olla yhdessä. Moni vastaajista ei myöskään osannut sanoa, onko miehille tarvetta järjestää / kehittää vain heille suunnattua toimintaa. Tähän on varmasti osaltaan vaikuttanut julkisen ja kolmannen sektorin mies-toiminnan vähyys, mistä johtuen ihmisille ei välttämättä ole syntynyt näkemystä mies-toiminnan luonteesta, sen tarpeesta ja mahdollisuuksista osana organisaatioiden toimintaa.

KAAVA 5 Yhdistysten tarve järjestää / kehittää mies-toimintaa (N = 297)

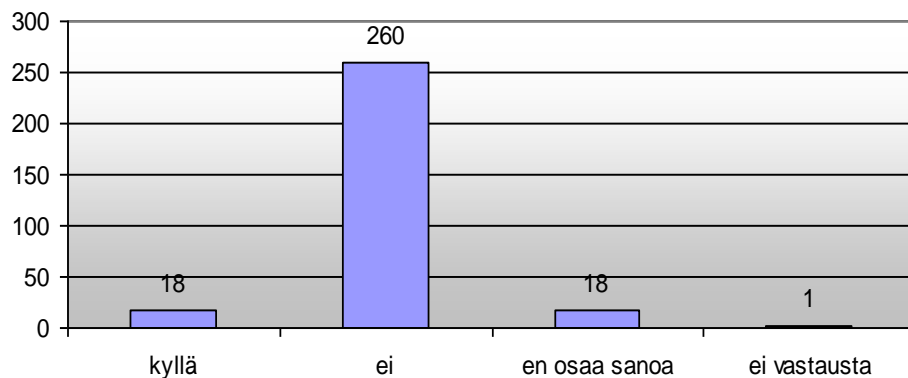
Mikäli miehille oli tarpeellista järjestää vain heille suunnattua toimintaa, pyrimme selvittämään, minkälaista sen yhdistyksen näkökulmasta tulisi olla. Kaava 6 osoittaa, että saatujen vastausten mukaan miehille tulisi järjestää erityisesti harrastetoimintaa, keskusteluryhmiä sekä liikuntaa eri muodoissaan. Liikunnan saralla erityisesti Boccia ja erilaiset pallopelit olivat toivottuja.

KAAVA 6 Minkäläistä toimintaa miehille on tarpeellista järjestää / kehittää (N = 137)

Miesten omat toiveet yhdistysten toimintaan liittyen

Kyselyn mukaan 88 % yhdistyksistä ilmoitti, etteivät miehet ole toivoneet yhdistyksiltä ainoastaan heille suunnattua toimintaa. 5 % yhdistyksistä vastasi miesten toivoneen heille suunnattua toimintaa. Tämä vastaa hyvin yleistä yhteiskunnallista tilannetta, jossa naiset ovat miehiä aktiivisempia yhdistyksissä ja niiden järjestämässä toiminnassa.

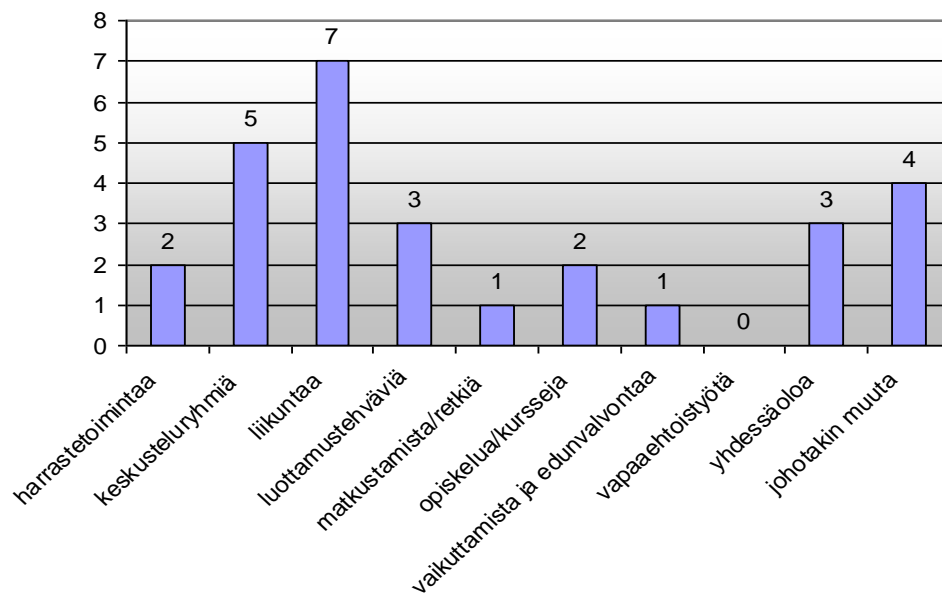

KAAVA 7 Ovatko miehet toivoneet yhdistyksiltä heille suunnattua toimintaa (N = 297)

Miesten esittämiin toiveisiin liittyvä kysymys herätti kuitenkin ajatuksia, joita saatettiin jäädä pohtimaan, kuten eräässä vastauksessa kirjoitettiin:

”Ensin miehet eivät toivoneet mitään, mutta jälkikeskustelussa puhuttiin miesten omasta tarinatuovasta.”

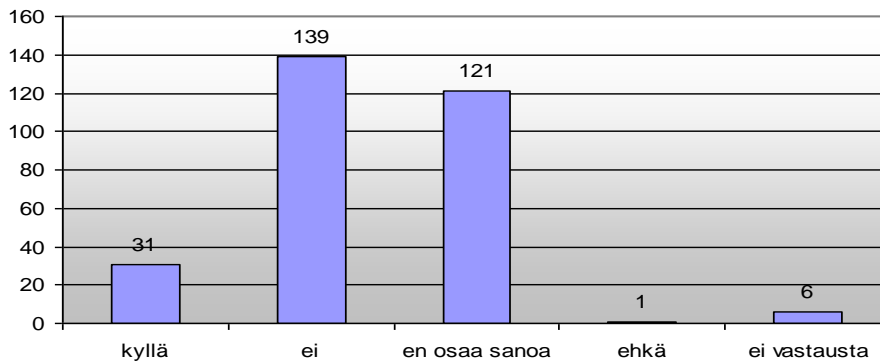
Se, mitä miehet olivat yhdistyksiltä toivoneet, painottui lähinnä keskusteluryhmiin sekä liikuntaan ja erilaisiin harrastuksiin, joista esimerkkinä voidaan mainita kokkikurssi ja Boccia-peli.

KAAVA 8 Minkälaista toimintaa miehet ovat yhdistyksiltä toivoneet (N = 28)

Miesten oma aktiivisuus järjestää miestoimintaa

Kymmenen prosenttia yhdistyksistä ilmoitti, että heidän miesjäsenten joukossa on miehiä, jotka ovat halukkaita järjestämään toimintaa toisille miehille. Suurimman suosion saivat liikuntakerhot (n=10), musiikkitoimintaa (n=4) ja tarinatuovaa (n=4). Näiden lisäksi haluttiin myös järjestää näytelmiä, retkiä, ruuanlaittoa, kädentaitoja, tuppikerhoja sekä erilaista vapaaehtoistoimintaa. Suurimmiksi esteiksi nähtiin pätevien ohjaajien sekä sopivien tilojen puute. Tilojen puute tuli esiin erityisesti harrastetoimintojen kohdalla.

KAAVA 9 *Ovatko miehet halukkaita järjestämään miestoiminta yhdistyksissä (N = 298)*

Ajatuksia miehille suunnatusta toiminnasta

Yhdistyksille tarjottiin myös mahdollisuus kirjoittaa ajatuksiaan miestoimintaan liittyen. Vastaukset olivat hyvin erilaisia, vaikka selkeitä luokituksia oli mahdollista tehdä useista vastauksista johtuen. Eniten vastaajat kirjoittivat ehdotuksiaan siitä, minkälaista miestoimintaa voisi järjestää. Parissa vastauksessa mainittiin myös syitä, miksi toimintaa ei kuitenkaan ole järjestetty. Kyseisiä vastauksia oli 14 kappaletta.

”Liikuntapainotteista toimintaa.”

”Ukkokerho, askartelua.”

”Puutyö tai muu askartelu voisi toimia, mutta tiloja ei ole.”

”Liikunnallisia pelejä, sauvakävelyä.”

Yhtä paljon ajatuksia kirjattiin myös miestoiminnan toteuttamisen esteistä. Esteet liittyivät sekä tilojen että pätevien ohjaajien puutteeseen kuin myös pieniin resursseihin ja käytännön toteuttamisen vaikeuksiin. Myös miesten aktiivisuuden puute tuli esille muutamassa vastauksessa.

”Jos saisi hieman nuoremman vetäjän miesten ryhmiin, nyt aika iäkkäitä kaikki.”

”Kun niitä toimivia miehiä ei ole eläkeläisinä.”

”Maaseudulla pitkien matkojen ja ohjaajan puutteesta vaikea järjestää.”

”Miehiä on vähän ja naiset ovat aktiivisempia.”

Vastaajat kertoivat myös siitä, ettei miestoiminnalle ole tarvetta. Se että ei ole tarvetta perusteltiin usein sillä, että antoisinta on olla sekaryhmissä tai että toiminta on suunnattu yhdessä miehille ja naisille. Kaksi vastaajaa kirjoitti suoraan, ettei miestoiminnalle ole tarvetta.

”Liian vähän miehiä ja he ovat jo iäkkäitä.”

”Antoisinta seurustella naisten kanssa.”

”Yhteinen toiminta on hyvä.”

”Miehille erikseen toiminta ei tarpeellista.”

Vastaajat kirjoittivat myös olemassa olevasta tai jo loppuneesta miestoiminnasta. Myös miestoiminnan suunnittelusta mainittiin muutamassa vastauksessa. Osassa vastauksista mietittiin miten miehet saisi mukaan toimintaa ja osassa oli jo selkeästi valittu toiminta, jota ajateltiin tarjota miehille.

”On mietitty, miten äijiä saisi mukaan toimintaan.”

”Miesten kalastusretki suunnitteilla.”

”Kokkikursseja on kokeiltu.”

”Miehille on liikuntaryhmä.”

Jonkin verran tuli vastauksia myös siihen, ettei miestoiminta tai sen tarpeellisuus ole ollut esillä keskusteluissa:

”Miestoiminnasta ei keskusteltu eikä kysytty”

”Ensin miehet eivät toivoneet mitään, mutta jälkikeskustelussa puhuttiin miesten omasta tarinatuovasta.”

Kartoituksen yhteenveto

Raportin pohjaksi laaditun kyselyn vastausprosentti oli 73, mikä tarkoittaa sitä, että 296 järjestöä 407:sta vastasi kyselyyn. Tätä voidaan pitää hyvänä ja kattavana kuvauksena Eläkeliiton jäsenjärjestöjen miestoimintaan liittyen. Palautetuissa kysymyslomakkeissa oli 26 kappaletta selkeästi virheellisiä vastauksia, joita ei otettu vastauksissa huomioon. Pääasiassa virheelliset vastaukset liittyivät miestoiminnan kuvaukseen, vaikka erikseen miehille järjestettävää toimintaa kyseisessä järjestössä ei edellisen vastauksen mukaan ollut. Todennäköisesti tämä

virhe liittyy siihen, että vastaaja on ajatellut, mihin toimintaan miehet osallistuvat yhdistyksissä. Muutamassa lomakkeessa oli myös vastattu kaksi kertaa samaan kysymykseen (kyllä – en tiedä tai ei – en tiedä), mistä johtuen saatujen vastausten lukumäärä on muutamassa kohdassa korkeampi kuin kyselyyn osallistuneiden järjestöjen lukumäärä.

Yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että erikseen miehille suunnattu toiminta ei ole tarpeellista. Kuitenkin lähes 20 % vastaajista taas koki, että miehille voisi erikseen järjestää erilaista toimintaa, joista harrastus- keskustelu- ja liikuntaryhmät saivat eniten kannatusta. Tämä vastaa hyvin myös miesten itsensä esittämiin toiveisiin.

Miehille on suunnattu paljon harrastetoimintaa. Koko yhdistyksen toiminnassa miehet kuitenkin osallistuvat suhteellisen vähän erilaisiin harrasteisiin. Miehet eivät myöskään erityisesti ole toivoneet harrastetoimintaa. Tämä saattaa selittyä sillä, että miehiä ja naisia kiinnostavat erilaiset harrastukset (vrt. puutyöt ja käsityöt).

Miehet eivät osallistu kovinkaan aktiivisesti keskusteluryhmiin, mikä korreloi yleensä keskusteluryhmien sukupuolijakauman kanssa. Toisaalta keskusteluryhmät ovat jäsenyhdistysten miestoiminnassa toiseksi yleisimpiä. Miesten omia toiveita tarkasteltaessa keskusteluryhmiä oli toivottu eniten yhdessä liikunnan kanssa. Tästä voidaan vetää varovainen johtopäätös, että keskusteluryhmät saattaisivat toimia ainoastaan miehille suunnattuina ja että niille myös olisi tarvetta. Antti Eskolan mukaan ryhmään liittyminen ja siihen sitoutuminen edellyttää muun muassa attraktiota, johon vaikuttaa muun muassa samankaltaisuus ja täydentävyys¹. Tällä hetkellä Miessakit ry:ssä toteutettavan tutkimuksen mukaan miesryhmissä samankaltaisuus ilmenee erityisesti miehille ominaisena yhteisenä tapana kommunikoida, keskustella sekä ymmärtää asioita, jotka liittyvät miesten elämään ja kokemusmaailmaan. Miesryhmissä täydentävyys ilmenee omien ajatusten ja kokemusten peilaamisena toisten ajatuksiin ja kokemuksiin vastaavista asioista. Nämä ovat keskeisiä syitä miesten keskinäiseen vertaisuuteen perustuvien ryhmien olemassaololle.

14 % vastaajista ilmoitti, että miehet osallistuvat yhdistysten järjestämään liikuntaan. Liikunta on myös miesten omien toiveiden kärjessä ja kuuluu myös toimintaan, jonka kehittämiseen tulisi kyselyn mukaan panostaa. Liikunnassa Boccia, hiihto ja erilaiset pallopelit olivat yleisimmin mainittuja.

¹ Eskola A. 1984, 134-138

TAULUKKO 1

Miestoimintaa kuvaava vertailutaulukko

	osallistumi- nen %	mitä tulisi kehittää %	mitä on toivottu %	minkälaista toimintaa on %
harrastetoiminta	8	20	7	20
keskusteluryhmät	6	17	18	20
liikunta	14	16	25	15
luottamustehvävät	17	9	11	5
matkustaminen/retket	20	6	4	5
opiskelu/kurssit	6	7	7	0
vaikuttaminen ja edunvalvonta	8	8	4	0
vapaaehtoistyö	3	5	0	0
yhdessäolo	17	9	11	5
jokin muu	2	3	14	30

Tutkimuksen mukaan keskeisimmiksi toimintamuodoiksi nousivat harraste-, liikunta- ja keskusteluryhmät. Tästä voidaan päätellä, että toiveissa on lisätä hyvinvointia toiminnallisuuden, mielekkään tekemisen sekä yhdessäolon kautta. Näillä kolmella toiminnalla voidaan vaikuttaa ihmisten henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin sekä samalla lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta toiminnallisuuden kautta.

Miestoiminnan kehittämisessä ja sen suunnittelussa kannattaa hyödyntää jo olemassa olevaa toimintaa sekä miesten itsensä esittämiä toiveita. Myös aktiivisten miesten kanssa olisi hyvä keskustella siitä, minkälaista toimintaa he ovat kiinnostuneita järjestämään ja minkälaisin edellytyksin se voidaan yhdistyksissä toteuttaa. Pitkällä tähtäimellä miestoiminnan kehittäminen voi palvella sekä liitto että yhdistystasolla toimintaa niin, että aikaisempaa useammin myös miehet kiinnostuvat yhdistysten ja liiton toiminnasta. Kuitenkin, mikäli miestoimintaa lähdetään kehittämään, on hyvä muistaa, että sen ei tarvitse olla enempää kuin mitä naisille on tarjolla, eikä myöskään luonteeltaan sellaista, joka sulkee pois antoisaksi koetun yhteisen toiminnan ja vuorovaikutuksen. Kaikessa yksinkertaisuudessaan miestoiminnassa on kyse miesten jutuista, jotka toteutetaan miehille ominaisella tavalla, heidän toiveitaan ja tarpeitaan kunnioittaen.

5. Pilottihankkeen käytännön toteutus ja seuranta

Keskeisimmäksi linjaukseksi hankkeen toteuttamisessa valittiin ohjaajien kouluttaminen Eläkeliiiton jäsenyhdistyksen aktiivimiehistä. Tämä perusteltiin sillä, että näin projektin mahdollisia vaikutuksia voidaan kasvattaa ja miesryhmätoimintaa olisi mahdollista toteuttaa paikallisyhdistyksissä myös täysin omaehtoisesti. Osaamisen siirtäminen suoraan paikallisyksiköihin tukee osaltaan myös miesryhmätoiminnan juurtumista osaksi yhdistysten normaalia toimintaa.

Ryhmänohjaajien koulutus

Ryhmänohjaajien koulutus toteutettiin suunnitelmien mukaisesti Lehmirannassa 28.9.–1.10.2007 ja siihen oli ilmoittautunut yhteensä 20 osallistujaa ympäri Suomea. Koulutuksen alkaessa lopulliseksi osallistujamääräksi vahvistui 16. Viikonlopun mittainen koulutus pohjautui Miessakit ry:n miesten keskinäisen vertaistuen käytännön malliin sekä Eläkeliiton tarinatuopa -työmuotoon, joita yhdistämällä luotiin monella tapaa ainutlaatuinen koulutuskokonaisuus nimenomaan tarinallisten miesryhmien ohjaamista silmällä pitäen.

Ryhmänohjaajien koulutus koostui kolmesta lähiopetuspäivästä, jotka sisälsivät sekä teoriaa että käytännön ryhmäharjoitteita. Koulutuksen jälkeen osallistujilta kerättiin palautetta, joka pääsääntöisesti oli myönteistä. Palaute koostui sekä numeerisista että sanallisista arvioinneista, jotka on esitetty alla.

	asteikko 1-5
Kurssikokonaisuus oli mielestäni hyvä ja onnistunut	4,6
Kurssi vastasi hyvin odotuksia	4,5
Kurssilta saatu tieto oli tärkeää ja monipuolista	4,5
Kurssilta saatu tieto oli sellaista, jota odotit ja tarvitset	4,5
Kurssin työskentelytapa oli asiaan hyvin sopiva ja tehokas	4,5
Kurssin vetäjät ja luennoitsijat olivat hyviä ja asiantuntevia	4,7
Kurssilaisten yhteishenki oli hyvä	4,9
<u>Kurssilla oli riittävästi lepoa ja virkistystoimintaa</u>	<u>4,3</u>
KESKIARVO:	4,6

Koulutuksen arvioinnissa osallistujilta kysyttiin myös, mikä kurssilla oli parasta ja mikä huonointa. Parhaimmiksi asioiksi kurssilla nostettiin muun muassa ryhmätöissä tuotetut valmiit materiaalit, joita osallistujat voivat hyödyntää ryhmätoiminnassa, käytännön harjoitukset sekä koulutuksen käytännönläheisyys. Huonoimmiksi asioiksi kurssilla nimettiin pitkät opiskeluajat sekä keskustelulle varatun ajan vähyyt.

Parasta kurssilla oli:

- Selvästi, havainnollisesti, ryhminä tehdyt harjoitustyöt
- Itse osallistuminen opiskeluun
- Innostunut opiskelu
- Ryhmätyöt tuottivat valmista materiaalia
- Kokonaisuus ja kaikki oli tullut oppimaan
- Perusteiden selvittely ja käytännön tehtävät/teorian soveltaminen käytäntöön
- Monipuolisuus
- Kaikki osanottajat olivat aktiivisia
- Erittäin hyvät / mukavat ohjaajat
- Käytännön harjoitukset
- Miehiä ympäri maan = tietoa / mielipiteitä ja erinomainen sekä monipuolinen koulutus
- Opettajat ja kurssilaiset. Kaikilta hyviä neuvoja
- Asiat tuotiin selkeästi käsiteltäviksi
- Yhteishenki

Huonoita kurssilla oli:

- Aika kului liiankin nopeasti, paljon asiaa, kaikkeen ehkä ei jäänyt tarpeeksi aikaa
- Pitkät opiskeluaikat (pitkät tunnit)
- Joidenkin "mies"-aiheiden asiarunko jäi laihaksi
- Ääni puuroutui, paikka muuten hyvä
- Liian tiheä paketti, useampia taukoja
- Vähäinen vapaa-aika
- Keskustelulle ei aina ollut riittävästi aikaa

Lisäksi kurssilaisilta pyydettiin kirjallista palautetta mietteistään ja kehittämisehdotuksistaan liittyen kurssiin ja sen kehittämiseen. Ilahduttavaa on, että palautetta tuli runsaasti ja ainakin monet näkemyksistä viittasivat kurssista saatuun myönteiseen kokemukseen. Suuri kiitos kuuluu luonnollisesti myös Eläkeliitolle, jonka henkilökunta vastasi pitkälti koulutuksen käytännön järjestelyistä.

"Hyvin suunniteltu, organisoitu ja toteutettu, sopivan kokoisen ryhmän ja kahden vetäjän toimesta."

"Käytännön harjoituksia olisi saanut olla enemmän, muutoin kokonaisuus oli hyvä. Asiat käsiteltiin perusteellisesti."

"Käytännön miestyötä tehneelle erinomainen "akkujen lataamistilaisuus"."

*"Odotan jatkoa n. vuoden kuluttua ja miestyöstä ei ehkä näin paljon tarinatu-
paan ja sen ohjelmaan pitäytyvänä. Tämä oli hyvä ja selkeä alku."*

Kuva 1. Miesten Tarinatuvan ohjaajakoulutus Lehmirannassa syksyllä 2007

kuva 2. Miesten Tarinatuvan ohjaajakoulutuksen osallistujia

Ensimmäinen seurantakysely

Ensimmäinen seurantakysely lähetettiin osallistujille joulukuun puolivälissä 2007. Vastausprosentti kyselyyn oli 69 %, mitä voidaan pitää erittäin hyvänä. Kyselyssä painotetaan erityisesti toimintaan liittyviin mielikuviin sekä toiminnan käynnistämistä helpottaviin ja hankaloittaviin tekijöihin. Kyselylomake on luettavissa tämän raportin lopussa.

Kysymykseen, minkälaisia ajatuksia Miesten Tarinatupa vastaajassa herättää, saadut vastaukset ovat pääsääntöisesti myönteisiä. Tämä korreloi yleisemminkin miesryhmien ohjaajakoulutuksen yhteydessä saatuihin tuloksiin. Erityiseksi teemaksi nousi toiminnan tärkeys ja merkityksellisyys hyvinvoinnin kannalta eikä niinkään pelkkä mukava miesten keskinäinen yhdessä olo.

"Toimintamuotona tärkeä ja käytännössäkin toimiva harraste (varttuneemmille?) miehille."

"Varmaankin tarpeellinen. Onhan yhä enemmän ns. syrjäytyneitä varsinkin miehiä, joille tämän kaltainen yhdessäolo voisi olla eräänlainen henkireikä."

"Olen varma, että meillä miehillä on tarvetta saada aikaan tällainen keskinäinen kerho, jossa voi puhua asiat selviksi... mutta sen aloittaminen on vaikeaa."

Kysyttäessä toiminnan käynnistämistä helpottavia asioita, keskeisimmiksi tekijöiksi nousivat hyvin käytännönläheiset kysymykset ryhmän kokoontumispaikasta. Lisäksi viittaus "kokeneemman tukeen" voidaan myös tulkita ryhmänohjauksen haasteellisuudeksi, joka Mies-sakkien kokemuksen mukaan korostuu usein erityisesti ensimmäistä ryhmää käynnistettäessä.

"Ulkopuolinen tuki. Tilat ja kokeneemman 'isoveljen' ohjaus. Aloittaminen aiheuttaa hiljaisemmille korkean kynnyksen."

"Toiminnan tarpeellisuus."

"Sopiva kokouspaikka. Sopivan ajan valinta. Sopivan päivän valinta."

Edellisessä palautteessa mainittu kokeneemman ohjaajan tuen puute, koettiin myös välillisesti ryhmätoiminnan käynnistämistä hankaloittavana tekijänä. Lisäksi ohjaajan ryhmään sitoutumisen edellytys koettiin toimintaa hankaloittavana tekijänä. Muita käynnistämistä vaikeutta-

via tekijöitä ovat joissain tapauksissa pitkät välimatkat sekä ryhmätoimintaan liittyvät ennakkoluulot.

"Sitoutumisen tarpeellisuus."

"Arkuus ja aloitustuen puute."

"Ehkä ennakkoluulot. Epäillään säilykö luottamuksellisuus porukan keskuudessa."

"Maaseudun pitkät etäisyydet jos etsitään yleisesti, useilla ei enää ajokorttia."

Kyselylomakkeessa oli mahdollisuus myös kirjoittaa muuta palautetta/ajatuksiaan Miesten Tarinatupatoimintaan liittyen. Tätä mahdollisuutta pari vastaajaa myös hyödynsi. Myös vapaamuotoisessa palautteessa korostettiin miesryhmätoiminnan tarpeellisuutta ja sen kokemista itselle tärkeäksi.

"Olette hyvällä ja tarpeellisella asialla liikkeellä ja olen iloinen, että olen saanut osallistua ko. ohjaaja-koulutukseen."

"Miehillä pitää olla oma kerho. Tämä tuntuu miehistä tärkeältä."

Toinen seurantakysely

Toinen seurantakysely lähetettiin osallistujille 28.3.2008. Vastausprosentti kyselyyn oli 63 %, mikä tarkoittaa käytännössä yhtä vastausta vähemmän kuin ensimmäisellä kerralla. Myöskin tämän kyselyn vastausaktiivisuutta voidaan pitää hyvänä. Vastaajille lähetetty kysely jaettiin kahteen osaan, Miesten Tarinatuvan käynnistäneille henkilöille sekä niille, jotka eivät olleet toimintaa käynnistäneet. Jaottelu tehtiin sillä perusolettamuksella, että yleensä ryhmänohjaajien koulutukseen osallistuneista kaikki eivät käynnistä toimintaa. Tässä yhteydessä oli myös erittäin hyvä mahdollisuus kartoittaa syitä, miksi toimintaa ei käynnistetä ja poikkeavatko Miesten Tarinatupaan liittyvät näkemykset toimintaa käynnistäneiden ja ei-käynnistäneiden vastaajien osalta.

Henkilöt jotka eivät ole käynnistäneet miesten tarinatupaa

Kyselyn mukaan mielikuvat Miesten Tarinatupaan liittyen ovat pääsääntöisesti myönteisiä. Tämä antaa osviittaa siihen, että ainakaan syy olla käynnistämättä ryhmätoimintaa ei johdu toimintaan kohdistuvista mielikuvista. Toisaalta tässä yhteydessä myös nostettiin esiin vastakkaisuus oman asuinalueen miesten perusluonteen ja Tarinatuvan tarkoituksen välillä, joka varmasti lisäsi kynnystä toiminnan toteuttamiselle.

"Positiivisia mielikuvia. Koetaan tarpeelliseksi"

"Positiivisia voimaannuttavia ajatuksia, jopa kokemuksia."

"Ehkä suomalainen luonne varsinkin täällä lännessä on aika varautunut ja ennakkoluuloinen kovin luottamuksellisiin keskusteluihin"

"Ehkä vähän harras. Vakava."

Suurimmaksi yksittäiseksi esteeksi Tarinatuvan käynnistämiseksi nimettiin oma ajankäyttö sekä sairaudet. Tämä on mielenkiintoista sikäli, että vaikka Miesten Tarinatupa koettiin monella tapaa tärkeäksi, priorisoitiin muut oman elämän asiat kuitenkin tämän toiminnan edelle. Ehkä ryhmän ohjaaminen kuitenkin on luonteeltaan toimintaa, josta saatu hyvä mieli ja palkitsevuus edellyttää osallistujalta enemmän henkilökohtaista panosta ja ponnistelua kuin monet muut toiminnat tai harrasteet, joissa vastuu toiminnan toteutuksesta on usein muiden harteilla.

"Tila- ja aikakysymys sekä oma sairastuminen"

"Oma ajankäyttöni ja myös jaksamiseni - sairauksien ohella - sekä muiden harrastuksieni / vapaaehtoistoimintani merkeissä ovat mm. esteinäni."

"Useat muut toiminnat mitkä on vienyt minun voimavarani."

"Suurin este on se, että meillä pyörii nyt hyvin elinvoimainen tarinatupa ja tuntuu pahalta yrittää siihen rinnalle. Tämä on kuitenkin pieni pitäjä. Minä vedän nykyistä tarinatupaa. Vetäjistä on pulaa."

Tarinatupaa käynnistämättömiltä henkiöiltä kysyttiin myös, minkälainen apu / tuki helpottaisi toiminnan käynnistämistä. Toiminnan rakenteellisiin tekijöihin kiinnitettiin vastauksissa erityistä huomiota, muun muassa mainitsemalla toiminnan tiedottamisen sekä ajan ja paikan löytämisen. Nämä ryhmätoiminnan taustoihin liittyvät tekijät tuntuvat usein olevan kysymyksiä, joita monet miesryhmänohjaajat joutuvat kohtaamaan ja joita myös pidetään haastavina².

"Kaikesta avusta ollaan kiitollisia."

"Uskon tarvittavan avun/tuen saatavuuteen taholtanne tarvitessani mm. esim. ilmoitteluun tms. liittyen..."

"Ajan ja paikan löytäminen"

"Asia on ollut esillä yhdistyksemme hallituksessa, jonka puheenjohtajana toimin. Samoin kuukausitapaamisissa. Vaikea sanoa, mitä pitää tehdä."

Arvioitaessa Miesten Tarinatuvan tärkeyttä asteikolla 1 - 10, keskiarvoksi muodostui 7,65. Tämä on hieman alhaisempi, kuin Tarinatuvan järjestäneiden miesten vastaava tulos. Kuitenkaan mitään merkittävää eroa tuloksissa ei ole havaittavissa. Osa syy tähän saattaa olla myös se, että toimintaan periaatteessa suhtaudutaan myönteisesti ja mikäli omassa elämässä tilanne olisi toisenlainen, toimintaa saatettaisiin hyvinkin lähteä toteuttamaan.

"Yhdistyksen toiminta muuttua syyskaudella uusiin tiloihin. Silloin on hanke tarkoitus käynnistää."

"Tällaisen miesten tarinatuvan perustaminen saattaa tulla ihan hetkessä tarpeelliseksi kun aika ja olosuhteet tulevat sopiviksi. Minä osaltani pidän oven auki tällaiselle hetkelle ja olen valmis sen aloittamaan kun hetki lyö."

² Miesryhmien kohdalla erityistä huomiota on saanut toiminnasta tiedottaminen ja siten myös miesten saaminen mukaan ryhmien toimintaan. Tämä kokemus on välittynyt erityisesti jo ryhmiä ohjanneilta Miessakit ry:n kouluttamilta ryhmänohjaajilta.

Henkilöt, jotka ovat käynnistäneet miesten tarinatuvan:

Ensimmäinen kysymys Tarinatuvan käynnistäneille henkilöille oli, montako kertaa ryhmä on kokoontunut. Numeeriset vastaukset vaihtelivat kuuden ja kahdeksan välillä, joiden lisäksi kahdessa vastauksessa ilmoitettiin että ryhmät ovat kokoontuneet viikoittain. Tätä tulosta voidaan pitää erittäin rohkaisevana, sillä se osoittaa, että ryhmän käynnistäneet henkilöt ovat hyvin pian koulutuksen jälkeen olleet aktiivisia toiminnan toteuttamisen suhteen.

Miesten tarinatuvisissa ryhmäkoko on vaihdellut seitsemän ja kahdentoista osallistujan välillä. Tämä osallistujamäärä kertoo osaltaan, että tiedotuksen onnistuessa tavoittamaan miehet, he myös ovat valmiita osallistumaan toimintaan. Haasteelliseksi tosin yli kymmenen hengen ryhmissä muodostuu jokaisen ryhmäläisen mahdollisuus osallistua aktiivisesti keskusteluun.

Jokainen vastaaja kertoi, että heillä oli jokin yhteistyötaho, joka oli tarjonnut toiminnalle tarvittavat tilat sekä joissain tapauksissa myös muita palveluja toiminnan tueksi. Vastausten yhdenmukaisuus liittyen toiminnan organisoinnissa saatuun tukeen, antaa viitteitä riittävän taustatuen merkityksestä toiminnan toteutuksessa. Tällöin ohjaajan kokonaisvastuu ryhmän toiminnasta pienentyy, jolloin luonnollisesti myös toiminnan kuormittavuus vähentyy.

"Kunnan päivätoimintakeskus, ilmainen, kunta tarjosi mehut. Kunta monisti jumppaohjeet ja mm. googlen linja-autoaikataulut ryhmälle sekä kuljettajaliiton ohjeita."

"XX ry:n takkahuone. Hoitolaitos tarjosi tilan veloitusetta. (pääosa keskustelijoista on laitoksen asiakkaita pysyvästi tai tilapäisesti.)"

"Elimäen XX ry:n tiloissa. Palvelukeskus oli hyvin myönteinen ryhmän henkilöt joko hoidettavina tai asuvat laitoksessa."

"Kokoonnumme vanhainkotiyhdistyksen tiloissa. Paikka järjestyi hyvin."

Yleisimmät keskustelujen aiheet ovat Miesten tarinatuvisissa liittyneet vahvasti nimenomaan miesten elämään ja sen eri vaiheisiin. Käsiteltyjä aiheita ovat luonnollisten sota- ja armeijajuttujen lisäksi olleet muun muassa kädentaidot, työssä sattuneet kommellukset, miehen tunne-elämä, parisuhde sekä riiuureissut. Mielekkäimmiksi keskustelujen aiheiksi ovat nousseet miesten elämää henkilökohtaisesti koskettavat tapahtumat kuten lapsuus, parisuhde, erot, kuolemantapaukset, luonto, kepposet, leikit, poikaporukoiden riidat ym.

Parhaimmaksi asiaksi Miesten Tarinatuvisissa arvioitiin yleiset myönteiset kokemukset, joita ryhmän jäsenet saivat toiminnasta. Näihin kokemuksiin kuuluivat muun muassa osallistujien aktivointi, motivaatio olla mukana sekä ryhmästä saatava yhteisöllisyys. Näistä erityisesti yh-

teisöllisyys tuntuu yleisemminkin olevan merkittävä tekijä miesten keskinäisissä keskusteluryhmissä.

"Luottamus syntyi, jokainen koki ja sanoi onnistuneensa jossakin asiassa."

"Vanhusten aktivointi"

"Se kiinnostus, mikä ilmenee mukana olemisen haluna, vaikka on vaikea puheviika. Halutaan olla yhdessä, vaikkapa kuunnellen, jos on vaikea puhua."

"Osallistujat virkistyvät ja pientä innostusta on ollut havaittavissa."

"Porukkahenki. Hiljaisetkin henkilöt avaavat sanaisen arkkunsa, yksin asuvat miehet saavat juttuseuraa."

Vastaajien mielestä ikävimmät asiat, joita toimintaan liittyi, kuuluivat selkeästi ohjaajuuden rooliin ja sen mukaiseen vastuunkantoon. Kiinnostavien puheenaiheiden ja keskustelun ylläpitäminen olivat tässäkin yhteydessä mainittuja tekijöitä. Myös muisti ja siihen liittyvät häiriöt koettiin eräässä vastauksessa toimintaa hankaloittavaksi tekijäksi. Tämä tekijä saattaa konkretisoitua useassakin ryhmässä jäsenten koostuessa erityisesti ikääntyneistä henkilöistä.

"Ei mitään ikävää ole ilmennyt. Vaikeutena on ikääntymisen tuomat ongelmat. Muisti pätkee, ei tahdo kuulla mitä toinen puhuu."

"Keksiä aihe, joka jokaista kiinnostaa."

"Saada keskustelu jatkumaan ilman "hiljaisia" hetkiä."

Toiminnasta saadut kokemukset ovat pääsääntöisesti olleet hyvin myönteisiä. Tästä kertoo myös kokemus miehille suunnatun Tarinatuvan tärkeydestä, joka sai asteikolla 1 – 10 arvion 8,2. Käynnistettyään ryhmän, ohjaajat havaitsivat, miten suuri tarve miehillä on puhua asioistaan. Lisäksi kahdessa vastauksessa nostettiin esiin miesryhmätoiminnan mahdollisuus toimia ongelmia ennaltaehkäisevänä työmuotona.

"Erittäin hyviä, puhumisen tarvetta on. Toivomuksesta jatkamme 12 kertaa. Syksyllä uusi ryhmä. Muutamilla oli tämän kautta tarve tulla hyväksytyksi puutteistaan huolimatta."

"Olen havainnut: levottomien hoidokkien rauhoittumista, masennuksen lievenemistä, aktivoitumista, oma-aloitteisuuden lisääntymistä (itsestään huolehtimista) - HYVIÄ YSTÄVIÄ - toisten mielipiteiden kuuntelemista ja kunnioittamista.

"Tuntuu hyvältä kun hiljainen ja masentunut ihminen on innostunut keskustelemaan."

Kolmas seurantakysely

Pilottihankkeen kolmas seurantakysely lähetettiin koulutukseen osallistuneille elokuussa 2008. Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 8, joten vastausprosentti oli tällöin 50. Kahdeksasta vastaajasta kuusi oli käynnistänyt Miesten Tarinatuvan. Aiempiin vastauksiin verrattuna, on siis todennäköistä, että nimenomaan toiminnan käynnistäneet henkilöt olivat niitä, jotka vastasivat kolmanteen seurantakyselyyn aktiivisimmin.

Ensimmäisessä kysymyksessä pyydettiin vastaajia kertomaan Miesten Tarinatupaan liittyviä ajatuksiaan. Suurin osa vastauksista oli myönteisiä ja toiminta nähtiin niissä tarpeelliseksi. Erityiseksi haasteeksi nähtiin ryhmän kokoaminen ja ajoittaiset hiljaiset hetket ryhmätapaamisessa.

"Miesten tarinatupa (myös muut keskustelukerhot) on hyvä tarpeellinen. Ikään-tyessä mieltä poistuu ystäväpiiriä ja uusien suhteiden solmiminen vanheneville miehille yksin tuntuu olevan lähes ylivoimaista."

"Tärkeää saada miesten puhua keskenään juuri heitä koskettavista erityiskysymyksistään – aiheistaan kaikessa rauhassa!"

"Miesten puhumisen tarve on suuri. Epäillään ulkopuolelta juorukerhoksi. Juttua tulee. Ryhmän kokoaminen helppoa ja vaikeaa."

Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että miehet tarvitsevat oman Tarinatuvan ja että tarve toiminnalle tulee kasvamaan nykyisestä. Keskeisimmiksi perusteluiksi toiminnan tarpeellisuudelle nähtiin mahdollisuus puhua erityisesti miesten kesken miehiä käsittelevistä kysymyksistä. Lisäksi Miesten Tarinatupaa pidettiin hyvänä toimintana aktiivisuuden ja sosiaalisten suhteiden säilymisen kannalta.

"Mielenvireyden ja sosiaalisuuden sekä aktiivisuuden säilymisen vuoksi."

”Sellaiset henkilöt, joilla ei ole mitään harrastuksia, tulevat mielellään mukaan kun ei tarvitse tehdä mitään, vaan vain kuunnella.”

”Monia kysymyksiä on helpompi käsitellä miesporukassa, sama varmaankin pätee myös vastakkaisessa sukupuolessa.”

Keskeisimmiksi syiksi Miesten Tarinatupatoimintaan liittyvän tarpeen kasvuun vastaajat kirjavisivat sosiaalisten kontaktien tarpeen, kiireisen elämäntavan ja yksinäisten miesten määrän kasvun. Sosiaalisissa kontakteissa korostettiin sekä useiden miesten taipumusta jättäytyä kontaktien ulkopuolelle, mutta myös uusien kontaktien luomisen vaikeutta. Erityisesti miesten kohdalla uusien kontaktien luominen saattaa olla erityisen haastavaa, sillä miesten keskinäinen yhdessäolo perustuu usein yhteiselle toiminnalle, kuten harrastamiselle tai työnteolle.

”Yksinäisiä miehiäkin on enemmän, eronneita, työttömiä, syrjäytyneitä.”

”Yhä useampi, etenkin vanhempi mieshenkilö vetäytyy yksinäiseen omaan huoneeseen. Kaikki kanssakäyminen tahtoo jäädä pois.”

Vastaajilta pyydettiin myös kehittämisehdotuksia liittyen ohjaajakoulutukseen, ryhmän käytännön toteutukseen sekä ohjaajalle tarjottavaan apuun ja tukeen. Keskeisin palaute oli, että koulutus tämänmuotoisena vaikutti riittävän hyvältä, mutta jatkokoulutusta / ohjaajien taapamista pidettiin tärkeänä. Lisäksi vastauksissa pohdittiin käytännöllisten tukitoimien merkitystä, kuten esimerkiksi valmiita tunnin ohjelmia sekä apua tilojen hankintaan.

Ohjaajakoulutus

”Vetäjille olisi hyvä saada vuosittain motivointi / opetus / neuvottelu 2-3 pv. Ehkä olisi myös hyvä saada palsta EL-lehteen.”

”Itse olen tarinatuvan vetäjänä toiminut jo pitkään mutta silti tuntuu siltä, että en osaa tai tiedä tarpeeksi voidakseni hyvin hoitaa tehtäväni.”

”Valmiita runsaan tunnin ohjelma-aiheita.”

”Minä koin koulutuksen hyväksi. En osaa esittää muuta.”

Ryhmän käytännön toteutus

”Lehmirantaan uusi täydennyskurssi olisi hyvä.”

”Tilojen tarjonta vaihtoehtoja.”

”Sopii päivätoiminnan miesten päiviin ja seurakunnan tiloihin.”

”Tämä ryhmä on palvelukeskuksen asukkaita, osan hoitaa henkilökunta istuntoon.”

Apu ja tuki ohjaajalle

”Itse olen kokenut saaneeni tarvitsemaani tukea kunnalta, EL:n yhdistykseltä ja hoitolaitoksilta (tarjoilut, kuljetusapu, pääsyliput, luennoitsijoita, taiteilijoita)”

”Myös muita ohjaajia saisi olla joka yhdistyksessä.”

”Tuen tarjonnan mahdollisuutta esille tuotava.”

”Kyllä koulutus oli hyvä.”

”Kurssilta saatu kirjallisuus ja monisteet ovat melkoisen hyvä lähde kaikelle toiminnalle.”

Henkilöt jotka eivät ole käynnistäneet miesten tarinatupaa:

Henkilöt (2 kpl), jotka eivät olleet käynnistäneet Miesten Tarinatupaa, kertoivat että heidän mielikuvansa toiminnasta liittyy erityisesti sosiaalisen kanssakäymisen muotoon ja toiminnan syvällisyyteen verrattuna perinteiseen Tarinatupaan. Syiksi, miksi vastaajat eivät olleet käynnistäneet toimintaa, mainittiin jo olemassa oleva Tarinatupatoiminta sekä ajan puute.

”Minusta tuntuu että se on syvällisempi kuin vetämäni tarinatupa”

”Meillä on olemassa jo mainittu tarinatupa”

Ajan puutetta kuvaavat myös käynnistämistä helpottavat tekijät. Molemmat vastaajista nimesivät ulkopuolisen käynnistäjän ja ohjaajan käynnistämistä helpottavaksi tekijäksi. Vastaukset kuvastavat varmasti myös miesryhmätoiminnan käynnistämiseen liittyvää yleistä haasteellisuutta, jota ryhmänohjaajien keskuudessa pidetään yleisesti melko suurena ryhmän kasaamisen vaikeudesta johtuen.

”Ehkä ulkopuolinen käynnistäjä.”

”Pitäisi löytää sopiva ohjaaja tai ohjaajia toiminnan aloittamiseen.”

Henkilöt, jotka ovat käynnistäneet Miesten Tarinatuvan:

Vastaajista kuusi oli käynnistänyt Miesten Tarinatuvan. Kokoontumisten lukumäärä vaihteli kolmesta kymmeneen kertaan. Osallistujien määrä yksittäisissä tapaamisissa vaihteli huomattavasti. Pienimmässä ryhmässä osallistujia oli yksittäisessä tapaamisessa 3-4, kun taas suurimmassa osallistujien määrä vaihteli 10 ja 20 välillä. Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta tilojen hankinta koettiin helpoksi. Tilojen hankintaa helpotti erityisesti yhteistyön käynnistyminen jonkin organisaation kanssa, jolloin kyseinen organisaatio usein tarjosi ryhmälle tilat käyttöön.

Keskustelut ryhmissä ovat olleet aiheiltaan hyvin monipuolisia, eikä mitään yksittäistä teemaa voi nostaa muiden yläpuolelle. Olennaista kuitenkin näyttäisi olevan käsiteltävien aiheiden huomattava henkilökohtaisuus, jolloin keskusteluista on saattanut myös muodostua hyvin merkityksellisiä. Useat aiheet eivät millään tapaa ole ainoastaan ”miesten juttuja”, mutta toki myös näitäkin mahtuu mukaan armeijaan ja sotaan liittyvissä muisteloissa.

”Kaikesta mahdollisesta. Kuitenkin niin, että kaikkia osallistujia kunnioitetaan eikä kenenkään loukkaantumista sallita. Ketään ei pyritä käännättämään politiikassa eikä uskonnossa.”

”Armeija-ajat, entiset työtavat, kansakouluajat, eläminen ennen ja nyt. Miesten sairaudet.”

”mm. parisuhteesta”

”Elämänvaiheista, onnistumisista, epäonnistumisista, toiveista.”

”Mahdollisimman monista asioista nuoruudesta, töistä, matkoista, sodista, musiikista, naisjutuista, riiuureissuista.”

Antoisimmat keskustelut olivat vastaajien mukaan erityisesti henkilökohtaisiksi koetut aiheet. Näitä olivat muun muassa omat kokemukset, lapsuus ja nuoruus sekä vanhojen muistelu yleensäkin. Vanhojen asioiden muistelua pidettiin hyvänä myös siksi, että dementiaa sairastavilla on mahdollisuus osallistua ryhmän toimintaan ja jakaa omia tarinoitaan toisten kanssa.

”Muistelut, vanhat työt, harrastukset, kokemukset jne. Dementikotkin tulevat mukaan keskusteluun. Eniten kuitenkin keskustellaan ajankohtaisista uutisista.”

”Armeija-ajat + sotakirjallisuus koskettaa miehiä eniten.”

”Esim. jaksaminen ja millä keinoin. Elämän arvot – kasvu.”

”Lapsuus-nuoruus, kodin perustaminen. Kaikilla on puhuttavaa, aihe tuttu ja tutustutaan.”

”Nuoruuden kokemukset. Silloin sai mennä minne tahtoi.”

Vastaajat nimesivät parhaimmiksi asioiksi osallistujien aktivoitumisen, yhteishengen sekä uusien tuttavuuksien luomisen. Lisäksi hauskuus ja tapaamisen ilo olivat tekijöitä, jotka koettiin erittäin hyviksi. Haasteellisimmiksi / ikävimmiksi asioiksi mainittiin erityisesti ryhmän dynaamiset tapahtumat (osallistujien motivointi, osallistujien kilpailuhenkisyys) sekä osanottajien vähyyt. Lisäksi oma sitoutumisen pakko koettiin yhdessä vastauksessa ikäväksi asiaksi.

”Osallistujien aktivoituminen, innostuminen ja sosiaalistuminen = elämän syrjästä kiinni saaminen”

”Yhteishenki, tasa-arvo.”

”Luodaan uusia tuttavuussuhteita miesten kesken.”

”Ryhmän tyytyväisyys, tapaamisen ilo ja halu tulla mukaan.”

”Vaikeinta on kaikkien mukaan saanti kaikkiin asioihin. Joutuu miettimään usein hiljaisimpien elämän sisältöä ja hakea sieltä kaikkia kiinnostavia aiheita. Ei oo helppoo... mutta onnistuessaan antoisaa...”

”Ehkä tarpeeton kilpailuhenkisyys.”

”Oma sitoutuminen säännölliseen toimintaan muun kiireen ohella.”

Ohjaajien saamat kokemukset Miesten Tarinatupatoiminnasta ovat olleet yhtä vastaajaa lukuun ottamatta hyvin myönteisiä. Erityisen tärkeäksi kokemukseksi voidaan nostaa miesten keskinäisen ystävyuden syntymisen ja toiminnasta syntyneen hyvän tunteen kokemuksen muodostumista. Numeerisesti, asteikolla 1 – 10 arvioituna, ohjaajat antoivat Miesten Tarinatuvalle arvosanan 8,8 arvioitaessa Tarinatuvan tärkeyttä. Saadut vastaukset osoittavat, että toiminta koetaan monella tapaa merkitykselliseksi ja ennen kaikkea voimauttavaksi miesten väliseksi sosiaalisen kanssakäymisen keinoksi.

”Kokemukseni ovat olleet innostavia.”

”Yleensä hyvä tunne sisimmässä kun ajelee kotiin tilaisuuden päätyttyä.”

”ystävyyttä, näkemyksiä, tietoja ja lojaalia yhteisöllisyyttä”

”Erittäin hyviä. Tutustuin itsekin uusiin miehiin. Hyvin mentiin yli sosiaali- ja koulutus/ammattirajojen.”

”Vetäjänä aika raskas toimia, vaikka valmisteleekin etukäteen aiheen itselle selväksi miten mennään. Se ei tahdo toimia, vaikka yrittää pyöritellä asiaa, rohkaisten heitä puhumaan. On useasti ainoa kommentti: en muista mitään!”

8. Kehittämissuunnitelma

Eläkeliiton Miesten Tarinatupa -hankkeesta saatujen kokemusten pohjalta seuraavassa esitetään kehittämissuunnitelma, jota liitto ja sen jäsenjärjestöt voivat käyttää apuna miesryhmätoiminnan suunnittelussa. Kehittämissuunnitelman taustalla on tieto seuraavista asioista:

- a) Yhdistyksiin kuuluvat miehet osallistuvat aktiivisesti yhdistysten toimintaan
- b) Vain noin 6 % miehistä osallistuu erilaisiin keskusteluryhmiin
- c) Noin joka viidennen jäsenjärjestön edustajan mielestä miehille tarvittaisiin vain heille suunnattua toimintaa (erityisesti harrasteita, liikuntaa ja keskusteluryhmiä)
- e) Ohjaajilta saatu palaute liittyen Miesten Tarinatupatoimintaan on erittäin myönteistä
- f) Ohjaajat tarvitsevat tukea toiminnan käynnistämiseksi ja erityisesti tilojen hankinnassa

Pilottihankkeen keskeinen johtopäätös on että, *Miesten Tarinatupa on merkitykselliseksi ja tärkeäksi koettu toimintamuoto, jonka toteuttamisessa ohjaajat tarvitsevat nykyistä enemmän tukea.* Merkityksellisyys nousee esiin erityisesti miesten keskinäisten sosiaalisten suhteiden ja vuorovaikutuksen kasvamisen myötä, mahdollisuudessa jakaa omia itselle merkityksellisiä kokemuksia toisten kanssa sekä mahdollisuus liittyä toisiin mielekkään toiminnan kautta. Näillä jokaisella on oma vaikutuksensa yksilön psykososiaaliseen hyvinvointiin ja elämänlaatuun.

Keskeisimmät tuen tarpeet liittyvät käytännön järjestelyissä tarvittavaan apuun. Näistä esimerkkejä ovat muun muassa ryhmän kokoontumiseen tarvittavat tilat, mahdolliset tarjoilut sekä joissain tapauksissa ryhmän jäsenten kuljettaminen paikalle. Lisäksi ohjaajan kuormitus helpottuu, mikäli hänellä olisi käytössään esimerkiksi ohjaajapari, jonka kanssa tehtäviä ja vastuuta olisi mahdollista jakaa.

Saatujen tulosten pohjalta pilottihankkeen vetäjä ehdottaa kolmea keinoa lisätä miesryhmätoiminnan mahdollisuuksia Eläkeliiton jäsenjärjestöjen toiminnassa. Nämä kolme keinoa ovat:

- a) Miesten keskinäiseen ryhmätoimintaan liittyvän tiedon lisääminen
- b) Resurssien lisääminen miestyöhön
- c) Miesryhmätoiminnan monipuolistaminen

Miesten keskinäiseen ryhmätoimintaan liittyvän tiedon lisääminen. Miesten keskinäiseen ryhmätoimintaan liittyy yleensä epämääräisiä mielikuvia, jotka eivät välttämättä vastaa totuutta eivätkä myöskään palvele toiminnan tarkoitusta³. Myöskään miesryhmien mahdollisuuksia hyvinvoinnin tukena ei ole riittävästi tiedostettu, mistä johtuen toiminnan arvoa ei välttämättä ole kyetty näkemään riittävästi. Näistä johtuen olisi erittäin tärkeää että tietoisuutta miesryhmistä ja sen toiminnasta saataisiin kasvatettua erityisesti yhdistysten aktiivijäsenten keskuudessa. Toiminnasta saatujen kokemusten välittäminen laajempaan tietoisuuteen saattaisi innostaa useampia henkilöitä miesryhmätoiminnan käynnistämiseen.

Kehittämisehdotus: *Eläkeliitto perustaa 4-7 jäsentä käsittävän työryhmän, jonka tarkoituksena on koordinoida ja kehittää Eläkeliiton tekemää miestyötä. Työryhmään kuuluu sekä palkattua henkilökuntaa että jäsenyhdistysten aktiivisia miesjäseniä. EL-sanomissa julkaistaan artikkeli Miesten Tarinatuvasta ja toiminnasta nousseista käytännön kokemuksista. Painotus artikkelissa erityisesti sosiaalisen hyvinvoinnin ja mielekkään toiminnan tarkastelussa. Eläkeliitto järjestää tapaamisen Miesten Tarinatuvan käynnistäneille ohjaajille, jotta näiden kokemukset saataisiin kerättyä yhteen ja siten siirrettyä osaksi laajempaa tietämystä esimerkiksi artikkelin tai raportin muodossa.*

Resurssien lisääminen miestyöhön. Miestyön juurruttaminen osaksi liiton ja sen yhdistysten toimintaa edellyttää ryhmänohjaajien kouluttamista, toiminnasta tiedottamista sekä paikallisyhdistysten ja niissä toimivien ryhmänohjaajien valmentamista esimerkiksi yhteistyöverkostojen hankkimiseen liittyen. Keskeisimmin tämä on mahdollista toteuttaa pitkäjänteisen tiedottamisen ja koulutusten kautta.

Kehittämisehdotus: *Eläkeliitto tarjoaa jäsenyhdistyksille säännöllisesti miestyöhön valmentavaa koulutusta ja miesten tarinatupaohjaajien koulutusta. Eläkeliitto tukee myös ohjaajien jatkokoulutusta / työnhajauksellisia ryhmätapaamisia, joissa ohjaajat saavat mahdollisuuden jakaa kokemuksiaan toisten kanssa.*

Miesryhmätoiminnan monipuolistaminen. Miesten Tarinatupa osoittautui saatujen vastausten perusteella toimivaksi ja tarkoitustaan vastaavaksi työskentelymuodoksi. Joissain tapauksissa miesten tarinatupa koettiin myös turhaksi, mikäli yhdistyksessä oli entuudestaan toimiva Tarinatupa. Jotta päällekkäisyyksiä voitaisiin välttää, saattaa olla paikallaan pohtia muita keinoja miesten keskinäisen vertaisryhmän toteuttamiselle. Vaihtoehtoja voisivat olla esimerkiksi

³ Kts. Peitsalo P. 2008, 24

isoisyyttä tarkasteleva ryhmä, miesten kokkiryhmä tai ”muisteluryhmä” miehille, joissa käsiteltävät aiheet liittyisivät olennaisesti juuri miesten elämään ja miesnäkökulmaan.

Kehittämisehdotus: *Eläkeliitto tukee yhdistyksiä erilaisen miestyön toteuttamisessa esimerkiksi järjestämällä kursseja, joissa koulutetaan vetäjiä erilaisiin miehille suunnattuihin ryhmiin. Tällaisia ryhmiä ovat Miesten Tarinatuvan lisäksi muun muassa miesten eroryhmät sekä isoisien ryhmät.*

9. Pohdintaa hankkeen toteutumisesta

Miesten keskinäiset vertaisryhmät ovat yhä edelleen monille vieraita ja ne herättävät usein ihmisissä mielikuvia, jotka eivät aina välttämättä ole yhdenmukaisia totuuden kanssa. Varovaisesti arvioiden voidaan todeta, että miehillä nämä mielikuvat ovat usein negatiivisempia kuin naisilla, varsinkin jos kyse on keskusteluun perustuvasta vertaisryhmästä. Sanana vertaisryhmä, saattaa herättää useissa ihmisissä mielikuvia ongelmakeskeisyydestä, tiettyyn elämäntilanteeseen tai tapahtumaan liittyvä ongelma, jota ratkotaan toisten vastaavassa tilanteessa olevan henkilön kanssa. Vaikka tämä määritelmä kuvaakin vertaisryhmiä, ovat vertaisryhmät huomattavasti paljon muutakin, kuin pelkkää keskinäistä tukea haasteellisissa elämäntilanteissa ja tapahtumissa.

Tässä hankkeessa Miesten Tarinatupa -toiminta, joutui kohtaamaan ja myös esittämään vastauksen kysymykseen: miksi miesten keskinäinen vertaisryhmä on merkityksellistä toteuttaa, kun vastaavaa toimintaa on olemassa sekaryhmille järjestettynä? Hankkeesta saadut tulokset ja kokemukset osoittavat, että miesten keskinäisiä vertaisryhmiä tarvitaan, eikä tämä toiminta ole millään tapaa pois tavallisesta Tarinatuvasta. Yhä edelleen osa miehistä haluaa varmasti mieluummin osallistua perinteiseen Tarinatupaan, mutta mukaan mahtuu myös miehiä, jotka haluavat keskustella miesten kesken erityisesti miehiä koskettavista aiheista. Tällaisille miehille Miesten Tarinatupa tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden keskinäiselle vuorovaikutukselle, omien tarinoiden esillepääsulle sekä mahdollisuudelle saada uusia ystäviä ja viettää mukavaa yhdessäoloa.

Hanke osoitti sen, että tarvetta miesten keskinäiselle vertaistoiminnalle on myös ikääntyvien miesten keskuudessa. Keskeisimmäksi haasteeksi toiminnan toteuttamiselle nousi käytettävien resurssien vähyyden ja toisaalta ohjaajan aktiivisuuden merkitys. Lisäämällä resursseja esimerkiksi ryhmän käynnistykseen tarvittavaan työhön sekä kartoittamalla mahdollisia yhteistyötahoja (yhdistyksen toimesta), Miesten Tarinatuvan toteuttaminen todennäköisesti helpottuisi huomattavasti. Ohjaajaparitoiminnalla voidaan myös vähentää yksittäisen henkilön kuormittumista ja vastuuta, mikä varmasti lisää mielekkyyttä myös ohjaajan näkökulmasta.

Hankkeen toteutumisessa keskeisessä asemassa oli Eläkeliitto ja sen henkilökunta, jonka aktiivisuudella ja avulla hanke saatiin vietyä vaivattomasti läpi. Heille lämpimät kiitokset toimivasta yhteistyöstä ja tähän hankkeeseen antamastaan panostuksesta.

Kuva 3. *Organisaation positio miestyössä*

Tarkastellessa yleisellä tasolla eri organisaatioiden positiota miestyön kentässä, on vaikea sivuttaa kuvassa 3 esitetyjä ulottuvuuksia. Organisaatioiden miestyön järjestämiseen liittyvään toimintakulttuuriin vaikuttaa vahvasti sekä olemassa oleva miesten välinen keskustelukulttuuri erilaisine kirjoittamattomine koodeineen ja normeineen sekä miesten välisen sosio-emotionaalisen tuen vähyys. Näiden yhteisvaikutus on väistämättä luonut yleisen käsityksen siitä, että miehet eivät - karkeasti sanottuna - tarvitse erikseen heille järjestettävää toimintaa, koska eivät itse osoita halukkuutta a) tukea toisiaan sosio-emotionaalisesti ja b) keskustella itselle merkittävistä henkilökohtaisista kokemuksista ja haasteista. Huolimatta siitä, että sosiaalisten ongelmien tiedetään kasautuvan erityisesti miehille, miesten tapa toimia ja yhteiskunnallinen ilmapiiri luovat suurimmalle osalle organisaatioista selkiytymättömän kuvan miestyön toimintakentästä, toiminnan tarpeesta ja työn toteuttamiseen liittyvistä mahdollisuuksista.

Miesten väliseen keskustelukulttuuriin sekä sosio-emotionaalisen tuen kehittymiseen on vaikuttanut vahvasti perinteinen käsitys siitä, mistä mieheissä on kyse ja kuinka miehen tulee toimia toisten miesten kanssa. Suomalaisessa kulttuurissa ja mieskuvassa on pitkään ollut vahva käsitys siitä, että miehen tulee voida olla itsenäinen, vahva, kykenevä huolehtimaan läheisistään sekä tulemaan tarvittaessa toimeen omillaan. Tämän käsityksen syntymiseen ovat sekä miehet itse, mutta myös ympäröivä yhteiskunta ja kulttuuri, vaikuttaneet voimakkaasti. Esimerkiksi patriarkaalinen arvomaailma sekä miehen perinteinen rooli perheen päänä ovat luoneet miehille toimintakentän, joka on usein tiukastikin velvoittanut miehet toimimaan hyvin kapean mallin mukaisesti.

Huolimatta siitä, että yhteiskunta ja sen edustamat arvot ovat muuttuneet, mikä on vaikuttanut myös mieskuvaan, ei miesten tapa olla keskinäisessä suhteessa ole välttämättä kehittynyt avoimempaan suuntaan. Yhä edelleen miesten keskinäisiä suhteita leimaa vahvasti muodollisuus sekä käyttäytymistä määrittelevät normit, joiden rikkomista ei pidetä erityisen suotavana. Tämän paikkaaminen asettaa eri sosiaali-, terveys- ja vapaa-ajan organisaatioille haasteen, johon vastaaminen edellyttää ennen kaikkea miestietoisuuden ja miestoimintaan liittyvän näkemyksellisyyden kehittämistä. Näiden vahvistaminen luo organisaatioille aiempaa paremmat edellytykset toiminnan suunnittelulle, järjestämiselle sekä kokemusten hyödyntämiselle.

Käsitteenä sukupuolisensitiivisyys ei ole vielä valtavirtaistunut, vaikkakin siitä puhutaankin jo muun muassa koulumaailmassa ja nuorisotyön kentällä. Työskenneltäessä aikuisten kanssa, työtä on pitkälti määritellyt sukupuolineutraalius, jota voidaan pitää sukupuolisensitiivisyyden vastakohtana. Kirjoittajan käsitys on, että sukupuolisensitiivisyys tulee olemaan jatkuvasti kasvava trendi, joka tulee ajan myötä vahvistumaan entisestään. Sukupuolisensitiivisessä, sukupuolen ominaislaadun huomioivassa työssä kiinnitetään nykyistä enemmän huomioita sekä miesten että naisten sukupuolesta nouseviin erityiskysymyksiin ja näihin pyritään vaikuttamaan sukupuolten erityislaatu huomioiden. Tässä mielessä Miesten Tarinatupa -hanke oli monella tapaa pioneerityötä, jossa selvitettiin miten sukupuolisensitiivinen työskentelymalli soveltuu ikääntyvien miesten kanssa työskentelyyn. Kirjoittajan käsityksen mukaan malli oli sopiva ja myös tilausta tämän kaltaiselle toiminnalle on. Eräs keskeinen haaste onkin sukupuolisensitiivisen työn valtavirtaistaminen sekä miesten että naisten erityispiirteet ja -tarpeet huomioiden.

Lähteet:

Eskola A. 1984. Sosiaalipsykologia. Helsinki: Tammi

Huomisen kynnyksellä 2004: Kysely 55 – 74 –vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä. TNS gallup.

Peitsalo P. 2008. Miesryhmät – teoista sanoihin. Helsinki: Miessakit ry

Mieserityisyys. [miesspesifisyys] Mieserityisyys on miessukupuolen olemuksellinen ominaislaatu. Tämä ominaislaatu konkretisoituu miesten fyysisinä, psyykkisinä ja sosiaalisina erityispiirteinä. Nämä erityispiirteet ilmentyvät eri tavoin eri aikoina, eri elämänkaaren vaiheissa ja eri sosiaalisissa konteksteissa.

Mieserityinen osaaminen. [miesosaaminen] Mieserityinen osaaminen tarkoittaa mieserityisyyteen liittyvän teoreettisen tiedon ja omakohtaisen prosessin avulla synnytettyä ymmärrystä miehistä, miehenä olemisesta ja miehisyydestä ja tämän ymmärryksen hyödyntämistä työn kohteena olevan miehen yksilöllisen elämäntilanteen, kokemusten ja merkitysten sijoittamisessa laajempaan kontekstiin. Lisäksi mieserityinen osaaminen on myös miestyöntekijän kykyä olla tietoinen omasta sukupuolestaan ja sen vaikutuksista asiakastilanteissa.

Miestyö. [mieslähtöinen työ] Työtä, jonka kohteena ja lähtökohtana on mies itse.

Mieserityinen työote. Mieserityinen työote on mieserityisen osaamisen hyödyntämistä miestyössä.

Miestapaisuus. Toimintaa, ajattelua ja olemista, joita pidetään miehille ominaisina.

Miehisuus. [mieheys, maskuliinisuus] Miehille ominainen ja kulttuurissa miestapaisuudeksi liitettyä toimintaa, ajattelua ja olemista.

TARINATUPA-MIEHILLE Lehmirannan Lomakeskus, Perniö 28.9.-.1.10.2007

Kurssin ohjaajina toimivat: Seppo Laakso ja Peter Peitsalo

KURSSIOHJELMA

Perjantai 28.9.07

klo 14.00 - 16.00

klo 16.00 - 18.30

klo 19.00

Saapuminen

Tulopäivällinen (ruokasali)

Kurssin avaus + opiskelua (*D-askarteluhuone*)

Mahdollisuus kanssakäymiseen lomalaisten kanssa

Lauantai 29.9.07

klo 07.00 - 08.00

klo 08.00 - 09.00

klo 09.00 - 11.00

klo 11.00 - 11.30

klo 11.30 - 14.30

klo 14.30 - 16.00

klo 16.00 - 17.00

klo 17.00 - 18.30

klo 19.00 -

Mahdollisuus omaehtoiseen aamu-uintiin (ei saunoja)

Kahviaamiainen

Opiskelua: Miehet, miesryhmät ja vertaisuus (*D-askarteluhuone*)

Kahvitauko, kahvia maksua vastaan Kahvila Amandasta

Opiskelua: Miesten välinen keskustelu (SL)

Miesryhmätoiminnan järjestäminen (PP) (*D-askarteluhuone*)

Päivällinen ja omaehtoista ulkoilua ja lepoa

Opiskelua Miesryhmätoiminta käytännössä (*D-askarteluhuone*)

Mahdollisuus saunaan ja kylpylän käyttöön

Mahdollisuus kanssakäymiseen lomalaisten kanssa

Sunnuntai 30.9.07

klo 07.00 - 08.00

klo 08.00 - 09.00

klo 09.00 - 11.00

klo 11.00 - 11.30

klo 11.30 - 14.00

klo 14.00 - 15.30

klo 15.30 - 17.00

klo 17.00 - 18.30

klo 18.00 -

Mahdollisuus omaehtoiseen aamu-uintiin (ei saunoja)

Kahviaamiainen

Opiskelua: Ryhmädynamiikka, roolit ja ryhmän prosessi (*D-askarteluhuone*)

Kahvitauko, kahvia maksua vastaan Amandasta

Opiskelua Ohjaajan rooli ja vastuu (*D-askarteluhuone*)

Päivällinen ja omaehtoista ulkoilua ym.

Loppuyhteenveto, -keskustelu ja todistusten jako, (*D-askarteluhuone*)

Mahdollisuus saunaan ja kylpylän käyttöön

Mahdollisuus kanssakäymiseen lomalaisten kanssa

Maanantai 1.10.07

klo 07.00 - 08.00

klo 07.30 - 09.00

Mahdollisuus omaehtoiseen aamu-uintiin (ei saunoja)

Aamupala ja kotiinlähtö

Miesten Tarinatupa -hanke (seuranta 1 / 3)

1. Mitä ajatuksia Miesten Tarinatupa sinussa herättää?

2. Oletko käynnistänyt paikkakunnallasi Miesten Tarinatuvan?

Kyllä Ei En osaa sanoa

3. Jos et ole käynnistänyt toimintaa, niin miksi: _____

4. Mitkä asiat mielestäsi helpottavat / helpottaisivat toiminnan käynnistämistä?

5. Mitkä asiat vaikeuttavat / vaikeuttaisivat mielestäsi käynnistämistä?

6. Antoiko Miesten Tarinatupaohjaaja -koulutus riittävästi valmiuksia toimia ohjaajana?

Kyllä Ei En osaa sanoa

7. Tarjosiko Miesten Tarinatupaohjaaja -koulutus riittävästi valmiuksia toiminnan käynnistämiseen?

Kyllä Ei En osaa sanoa

8. Kuinka tarpeellinen miehille suunnattu Tarinatupa mielestäsi on?

Erittäin tarpeellinen

Melko tarpeellinen

Ei kovin tarpeellinen

Tarpeeton

9. Muuta kommentoitavaa tai ajatuksia Miesten Tarinatupahankkeeseen liittyen

Kiitos vastauksesta!

MIESTEN TARINATUVAN KÄYNNISTÄNEET HENKILÖT VASTAAVAT:

Montako kertaa olette kokoontuneet Miesten Tarinatuvan merkeissä?

Kuinka monta henkilöä toimintaan osallistuu?

Missä tiloissa ryhmä kokoontuu ja oliko tilanhankinta helppoa / vaikeata?

Mistä olette puhuneet Miesten Tarinatuvasa?

Mitkä keskustelujen aiheet ovat olleet mielestäsi / ryhmän mielestä antoisimpia (ja miksi)?

Mikä toiminnassa on mielestäsi parasta?

Mikä toiminnassa on mielestäsi vaikeinta / ikävintä?

Kerro omin sanoin, minkälaisia kokemuksia olet toiminnasta saanut?

Asteikolla 1 – 10, kuinka tärkeitä Miesten Tarinatupatoiminta on?

HENKILÖT, JOTKA EIVÄT OLE KÄYNNISTÄNEET MIESTEN TARINATUPAA VASTAAVAT:

Minkälaisia mielikuvia sinulla liittyy miesten Tarinatupaan?

Mitkä ovat olleet suurimmat esteet Miesten Tarinatuvan käynnistämiseksi:

Minkälainen apu / tuki helpottaisi Miesten Tarinatuvan käynnistämistä?

Asteikolla 1 – 10, kuinka tärkeitä miesten Tarinatupatoiminta on?

Muuta kommentoitavaa tai ajatuksia Miesten Tarinatupahankkeeseen liittyen

Kiitos vastauksesta!

Kerro ajatuksiasi Miesten Tarinatuvaista?

Tarvitsevatko miehet oman tarinatuvan?

Kyllä Ei En osaa sanoa

Miksi?

Miten arvioit Tarinatuvan tarpeellisuutta tulevaisuudessa?

Tarve kasvaa

Tarve pysyy samana

Tarve pienenee

En osaa sanoa

Perusteluni vastaukselle:

Kehittämisehdotuksiasi seuraaviin Miesten Tarinatuvan osa-alueisiin?

a) Miesten Tarinatupa -koulutus

b) Miesten Tarinatuvan käytännön toteutus

c) Apu ja tuki Tarinatuvan ohjaajalle

MIESTEN TARINATUVAN KÄYNNISTÄNEET HENKILÖT VASTAAVAT:

Montako kertaa olette kokoontuneet Miesten Tarinatuvan merkeissä?

Kuinka monta henkilöä toimintaan osallistuu?

Missä tiloissa ryhmä kokoontuu ja oliko tilanhankinta helppoa / vaikeata?

Mistä olette puhuneet Miesten Tarinatuovassa?

Mitkä keskustelujen aiheet ovat olleet mielestäsi / ryhmän mielestä antoisimpia (ja miksi)?

Mikä toiminnassa on mielestäsi parasta?

Mikä toiminnassa on mielestäsi vaikeinta / ikävintä?

Kerro omin sanoin, minkälaisia kokemuksia olet toiminnasta saanut?

Asteikolla 1 – 10, kuinka tärkeätä Miesten Tarinatupatoiminta on?

HENKILÖT, JOTKA EIVÄT OLE KÄYNNISTÄNEET MIESTEN TARINATUPAA VASTAAVAT:

Minkälaisia mielikuvia sinulla liittyy miesten Tarinatupaan?

Mitkä ovat olleet suurimmat esteet Miesten Tarinatuvan käynnistämiseksi:

Minkälainen apu / tuki helpottaisi Miesten Tarinatuvan käynnistämistä?

Asteikolla 1 – 10, kuinka tärkeätä miesten Tarinatupatoiminta on?

Kiitos vastauksesta!